

مقام ابن سینا در جهان

زهره مجیدی بیدگلی*

دانشجوی کارشناسی ارشد فلسفه (غرب)
و عضو انجمن بانوان محقق امین آران و بیدگل

چکیده

شیخ الرئیس، ابوعلی سینا بزرگترین حکیم عالم اسلام و از معروفترین حکمای فارسی است که مانند استادش ارسطو، فردی جامع در رشته های مختلف می باشد. ارزش واقعی ابن سینا، مانند سایر علمای بزرگ ایرانی، پس از فوتش در جهان معلوم گشت؛ چنانچه در پهنه وسیع ممالک اسلامی و غربی و از عهد بوعلی سینا تا این زمان، که بالغ بر هزار سال است متفلسف بزرگی چون بوعلی که اینچنین مورد توجه جهانیان باشد پا به عرصه وجود ننهاده است. اولاً تسلط فوق العاده او در طب و حکمت باعث شده است که آثار او در شرق و بخصوص در غرب، جانشین کتب فلاسفه و پزشکان سابق گردد و از طرفی کمتر کسی مثل او در سنین نوجوانی به مرتبه علم و دانایی رسیده است و تنها کسی است که به او القابی چون شیخ الرئیس، حجه الحق، شرف الملک، ذواللسانین، جالینوس اسلام، طبیب الاطباء، رئیس العقلاء و ... نسبت داده اند.

از جمله ممالکی که تاکنون به پاس بزرگداشت مقام ابن سینا در جهان گام برداشته اند میتوان از ایران، عراق، ترکیه، ایتالیا، مصر، کانادا، لهستان، روسیه، هندوستان و ... یاد کرد، آری همانطور که خورشید را هر کشوری می تواند از آن خود بخواند، ابن سینا هم جهانی است پس جای آن دارد که دوباره هموطنان عزیز ما نیز در جای جای سرزمین پهناور ایران اسلامی امروزه از وجود ابن سینا و هزاران ابن سینای کم نظیری که طی قرون گذشته، پا به عرصه ظهور نهاده اند، تجلیل و قدر دانی به عمل آورد.

*آدرس: آران و بیدگل، سه راه معین آباد، خیابان سلیمان صباحی، کوچه ۶، پلاک ۲۶

مقدمه :

شرف الملک شیخ رئیس ابو علی حسین بن عبدالله بن حسن بن علی بن سینا معروف به «ابن سینا» یا ابوعلی سینا بزرگترین دانشمند ایرانی در دوره های اسلامی در سوم صفر ۳۷۰ در افسنه که از ده های بخارا بود، متولد شد.^۱

درباره ابن سینا در کتابهای فارسی و عربی و زبانهای اروپایی، بسیار بحث کرده اند.^۲ شیخ رئیس ابو علی سینا از آن جمله علمایی است که در زمان حیات و در تمام ادوار پس از خودش مورد اعزاز و احترام همه طبقات، خاصه حکماء و علماء واقع شده است.^۳

ابو علی سینا، یکی از مفاخر ملی ماست؛^۴ او جانشین واقعی ارسطو (در شرق و غرب) در تمدن اسلامی به شما رمی رود که مانند استاد یونانی اش سعی داشت فردی جامع در علوم و اطلاعات مختلف باشد.^۵

ابن سینا بزرگترین دانشمند عالم اسلام و معروف ترین علمای نژاد ایرانی است که در همه علوم زمان خود به منتخبی درجه احاطه داشته و مخصوصاً در حکمت و طب که دو فن عمده او بوده است و از نوادر فرزندان آدمی به شمار می رود و به همین جهت در همه جهان همواره و در ردیف مشاهیر درجه اول جای داشته است.^۶

ابن سینا در تاریخ علمای اسلام، تنها کسی است که به لقب شیخ رئیس، حجه الحق، رئیس العقلاء و شرف الملک ملقب شد و این القاب در آن روزگار به کسانی اطلاق می گردید که در خور آن معانی بوده باشند.^۷

۱- ر.ک پور سینا

۳- ر.ک حجه الحق ابو علی سینا/ص ۶۰۱

۵- تک ابوعلی سینا /ص ۲۳۰

۷- ر.ک حجه الحق ابو علی سینا/ص ۶۰۱

۲- همان / ص ۱

۴- کتاب ابن سینا از پارسی نژاد /ص ۱

۶- ر.ک پور سینا /ص ۶

... در دنیایی که مازندگی می کنیم ، یکی از علائم حیات و زنده بودن ملل ، التفات و توجه آنها به مفاخر گذشته خویش است و امروزه در بسیط زمین کمتر ملتی است که بتواند از گذشته خویش صرف نظر کند چه یکی از اسباب تشخیص ملتها ، آراء ، عقاید و آثار گرانبهای گذشتگان آنان است که با وجود گذشت زمان و سیر روزگار و پیش آمدن انواع حوادث زمین با هزاران خون دل برای آیندگان به یادگار مانده است^۱.

اگر بو علی سینا و صدها عالم و فیلسوف دیگر چون او نبودند و با استقامت و پایداری خویش مشعل فروزان عالم علم و هنر را به دست نمی گرفتند ، معلوم نبود که سرنوشت تمدن و فرهنگ بشر در ظلمت قرون وسطی به کجا می انجامید^۲.

... جای آن دارد که هموطنان ما ، امروز از وجود ابن سینا و ابن سیناها و هزاران دانشمند کم نظیری که در طی قرون گذشته در این آب و خاک پا به عرصه ظهور نهاده اند ، حداکثر فایده را بگیرند و بکوشند تا علت پیدا شدن آن همه مردان بزرگ را در آن روزگاران بیابند ، تا مگر با این کار ، عقب ماندگی خود را از جهان تمدن که با سرعت شگرف و خیره کننده ای به طرف مقصد عالی می تازد جبران نماید ؛ پس بر عموم کسانی که در این کشور با انواع افکار ابوعلی سینا سروکار دارند، واجب است که هر زمان ، یک بار ، همایشی بدین مناسبت در جهان بر پا کنند تا بتوانند درباره ، گونه ای از مقام ابن سینا را در جهان به نمایش گذارند ، امید که ما نیز بتوانیم سهمی در این راستا داشته باشیم .

۱- ر.ک حجه الحق ابوعلی سینا /ص ۱

۲- همان / ص ۱

مقام ابن سینا در شرق و غرب

ابو علی سینا متعلق به تمام طبقات مردم می باشد و هر طبقه ای باید به اندازه فهم و مقدار درایت و سرمایه علمی خویش از احوال و روزگار و مقام او اطلاع یابند، بنابراین اگر عموم انسانها به اصول فلسفه، طب، منطق، ریاضیات و هندسه عالی او دسترسی ندارند، باید وسیله ای ساخت که لااقل بتوانند به شرح روزگار و مقام این فرد فرزانه و بزرگ، آگاهی یابند و از وجود چنین حکیمی عالیقدر که در طی هزار سال باعث سر بلندی آنان شده است، آنچنانکه شایسته است باخبر شوند^۱.

ارزش واقعی ابن سینا مانند سایر علمای بزرگ، پس از فوتش در جهان و در عالم اسلام، معلوم شد و به همین جهت، اغلب حکماء و دانشمندان، از او به اعزاز و احترام نام بردند و کتب و رسالات او را، بزرگترین منبع علم و معرفت می شمردند و به فراگرفتن مطالب آن کتابها و رسائل، فخر و مباهات می نمودند بو علی سینا پس از مرگش در عالم فلسفه، طب و علوم قرون وسطی، مقامی را در جهان پیدا کردند که ارسطو پس از مرگ خود پیدا کرده بود^۲، او جانشین واقعی ارسطو (در شرق و غرب) در جهان به شمار می رود به همانطور که ارسطو در جمیع علوم یونانی صاحب نظر بود، بو علی هم در رشته های علوم و ادبیات عهد خود وارد بود^۳، به زبان فارسی و عربی شعر سروده است بطوریکه آثار او بهترین دلیل است که ثابت می کند ابو علی سینا در دو زبان فارسی و عربی، استاد مسلم بود و می توان گفت که «ذواللسانین» بوده است، بعضی گفته اند که ابو علی سینا به زبان یونانی هم آشنایی داشته ولی ما دلیلی در دست نداریم^۴.

علمای اسلامی در تمام مدتی که درگاه مکاتب و مدارس اسلامی به روی طالبان علم باز بود، همه همتشان صرف توضیح و تفسیر کتب بوعلی و فارابی می شد و هیچگاه تا این زمان نتوانستند که قدمی فراتر از آنچه این دو فیلسوف بزرگ اسلام خاصه ابو علی سینا گذاشته است بردارند؛ بطوری که از عهد بوعلی سینا تا این زمان، یعنی از قرن چهارم تا چهاردهم هجرت که بالغ بر

۱- ر.ک حجه الحق ابو علی سینا/ مقدمه

۲- نک حجه الحق / ص ۶۰۲

۳- نک «ابن سینا» ص ۱۵

۴- ر.ک ابو علی سینا / ص ۲۳۰

هزار سال می باشد و در پهنه وسیع ممالک اسلامی در جهان متفکر بزرگی چون « ابن سینا » که مورد توجه و خاص و عام باشد، پا به عرصه وجود نهاده، چه در این مدت طولانی، حیات عقلی مسلمین از حدودی که ارسطو و احیانا افلاطون تعیین کرده بود، تجاوز

نمود و ابوعلی سینا، تنها دانشمندی بود که در شرح و توضیح مطالب ارسطو، پای خود را در مرحله ای نهاد که از آن بالاتر ممکن نبود، بنابراین جای تعجب نیست که در طی ده قرن بعد از او طالب علمان (فلسفه و طب) تمام عمر خود را صرف فراگرفتن کتب و رسالات او و تشریح و توضیح مطالب وی نمودند.^۱

همینکه کتب فلسفی و پزشکی ابوعلی سینا انتشار یافت، آثار او در شرق و بخصوص غرب، جانشین کتب فلاسفه و پزشکان سابق گردید و اغلب اشخاص را از مراجعه به سایر کتب پزشکی و فلسفی بی نیاز ساخت.^۲

در سال ۱۳۷۱، دولت عراق، جشن باشکوهی را در بغداد برگزار کرد، آن جشن عظیم به مناسبت هزارمین سال تولد شیخ الرئیس ابوعلی سینا، برپا شده بود، کمیته جامعه عرب ابوعلی سینا را از خود می دانست، گرچه ابن سینا هرگز عرب نبوده و در مدت حیاتش، از ایران بیرون نرفته بوده، ولی جامعه عرب و هر جامعه دیگری حق دارد، ابن سینا را از خود بداند، زیرا ابن سینا بمتابه خورشیدی است که با نبوغ خود، جهان را روشنی بخشیده است، همانطور که خورشید را، هر ملتی می تواند از آن خود بخواند و به وجود او مباحث کند و شکش را روی پرچم کشورش بیاورد، بوعلی سینا و اشخاص نظیر او هم جهانی هستند و مردم جهان می توانند به وجود چنین نوا بعی به خود بنالند و حتی آنان را از خود بدانند دولت ایران نیز در نظر داشت که در سال ۱۳۷۰ هجری قمری، به مناسبت هزارمین سال تولد این مرد بزرگ و فرزانه، جشنی برپا دارد و رجال و علمای معاصر را از اکناف و اطراف عالم دعوت نماید، ولی متاسفانه پیش آمدهای نامناسبی رخ نمود و مانع گردید که ملت ایران خاطره هزارمین سال تولد یکی از فرزندان عالم این سرزمین را تجدید کند و جشن بگیرد اما بالاخره

۱- رک ابوعلی سینا / ص ۲۲۰

۲- حجه الحق ابوعلی سینا / صص ۳-۲-۶

در اوایل سال ۱۳۳۲ هجری شمسی و ۲۰۷ اسفند ۱۳۵۹ خود را برای خدمت از جشن هزار بو علی آماده سازد.^۱ از مجالس هزاره ابن سینا استادان و دانشمندان ارجمندی از ایران چنین دکتر مهدی برکشلی، دکتر ابوالقاسم پاکدامن، استاد محمد تقی جعفری، استاد عبدالله جوادی آملی، دکتر محسن جهانگیری دکتر مهدی حائری یزدی، استاد محمد تقی دانش پژوه دکتر احمد فرید، دکتر سید حلال الدین مجتبیوی، دکتر مهدی محقق، استاد محیط طباطبائی، دکتر موسوی بهبهانی و .. حاصل تقریرات خود را خواندند که زبان از ادای امتنان از ایشان قاصر است.

۲

همانطور که می دانید لقب « حجه الحق » و « رئیس العقلا » به کسی داده می شود که علم او بسیار و از لحاظ علمی در زمره حکمای وقت محسوب می شود و لقب « شیخ الرئیس » به کسی اطلاق می شود که علم و سیاست را باهم آمیخته و دارای دو جنبه علمی و سیاسی باشد و بوعلی سینا را بواسطه پیشوایش در علم « شیخ » و به علت پیرویش در سیاست « رئیس » نامیدند^۳، این القاب که غالبش در زمان حیات به ابن سینا داده شده است، می رساند که بالاترین مقام را در علم، حکمت و سیاست دارا بوده است.^۴

قبلا متذکر شدیم که ابن سینا در همه علوم زمان خود به منتهی درجه احاطه داشته، مخصوصا در طب و حکمت که دو فن عمده او بوده و از نوادر فرزندان آدم به شمار می رود و به همین جهت در همه جهان، همواره در ردیف مشاهیر درجه اول جای داشته است. مدتهای مدیر، در اروپا مخصوصا در طب نفوذ فوق العاده ای داشته به طوری که کتب پزشکی او، مرجع همه پزشکان بوده است و چون نام وی را به زبان عبری « اون سینا » به فتح الف و کسر و او نوشته اند و برخی از کتابهای وی را به زبان عبری، ترجمه کرده اند و بدین وسیله، نخست در اروپا انتشار یافته، این ضبط عبری در زبان لاتین « آوینسا » *Avicenna* و در زبان های دیگر اروپا، « آویسن » *Avicenna* ترجمه شده و در اروپا بدین نام معروفست، در مشرق زمین از زمان وی تاکنون، کتابهای وی منتهای رواج را داشته است و بر بعضی از آنها شرح ها حواشی و تعلیقات بسیار نوشته اند و بیشتر رواج مؤلفات او از آن جهت است، که وی در همه علوم قدیم دست داشته و بهترین کتابهای علمی را که شامل همه معارف

۱- ر.ک ابن سینا از پارسی نژاد / مقدمه کتاب

۲- ر.ک هزاره ابن سینا، ص ۱۲

۳- رجوع کنید بصبح الاعشی / ج ۶ / ذیل کتاب

۴- ر.ک حجه الحق / ص ۶۰۲

قدیمی است نوشته و همه مشکلات را حل کرده و تاریکی ها و ابهامات را روشن کرده است و بر بسیاری از عقاید پیشینیان خود، مخصوصا در حکمت که با وجود پرخاش سختی که غزالی بر آن کرده همواره در جهان و مخصوصا در شرق رواج بسیار داشته و حکما و پزشکان همیشه به آن گرویده اند، زمینه بسیار مفصلی دارد.^۱

از این رو، ابن سینا تنها در شرق، بلکه در غرب نیز مورد قبول، واقع شده است، نویسندگان دایره المعارف بریتانیا درباره وی گفته اند: « این یک حقیقت متحد القول است که بو علی، از قرن دوازدهم تا قرن هفدهم میلادی، تنها راهنمای طب بوده است و کتب او در دانشگاههای اروپا تدریس می شد، کتاب قانون او تا سال ۱۶۵۰ در دو دانشگاه مون پلیه^۲ و لوون^۳ تدریس می شد و قانون او شانزده دفعه در قرن پانزدهم و بیست دفعه در قرن شانزدهم به زبانی لاتینی، ترجمه و چاپ شد و بسیاری از علمای بزرگ قرون وسطی و قرون بعد اروپا در توضیح و تشریح مطالب این کتاب، رنج های فراوان برده اند که ذکر آنها در اینجا باعث اطاله کلام خواهد شد.

ابن سینا در زمره نوابغ مسلم تاریخ است، هر معنایی که از نبوغ مراد شود در مورد او صادق است اولاً کمتر کسی مثل او در سنین نوجوانی به مرتبه علم و دانایی رسیده و در تمام علوم زمان خود تبحر یافته است^۴. هوش سرشار و استعداد عالی او، کار را به جایی رسانید که استادان در بحث و تفسیر، تبیین و توضیح، در می ماندند و شاگرد (ابن سینا) مایل پیچیده را برای استادان شرح می داد و تفسیر می کرد، حسین هفت سال دوم عمر خود را بدین ترتیب، حرف آموختن علم و دانش کرد، جدیت شهرتش تمام شهر را فرا گرفته بود و در کوی و برزن به همه از او سخن می گفتند^۵. می گویند او در دوازده سالگی در فقه، به مرتبه استنباط رسیده بود و در سن شانزده سالگی در علم طب سرآمد اقران بود و در معالجه امراضی که دیگران هم می شناختند، روش ها بدیع و جالب داشت. در هیجده سالگی، تحصیل علوم دینی، فقه، تفسیر، طب، نجوم، ریاضی، موسیقی، منطق و حکمت را به پایان

۱- ر.ک پورسینا / ص ۶

2- monpellies

3- lauvain

۴- ر.ک هزاره ابن سینا / ص چهار درآمد

۵- ر.ک ابن سینا نوشته پارسی نژاد / ص ۱۷

رساند و بعد از آن کمتر کتاب خواند و بیشتر نوشت و مدتی هم به امور سیاسی پرداخت^۱، راستی مگر چند نفر را سراغ داریم در تاریخ علم که عالم به تمام علوم عصر خود باشند و به دو زبان شعر برانید و در سیاست هم دخالت بکنند و جالبتر از همه در آوارگی و حبس، کتاب بنوسید... آری او در سن ۱۶ سالگی شهره آفاق گردید، بسیاری از نظریات قدما را رد کرد و خلاف آنها را اظهار داشت و با تجربه و استدلال کافی، ادعای خود را اثبات کرد، او شیفته مطالعه بود و هرچه کتاب می خواند باز سیر نمی شد. در سن بیست و یک سالگی، قدوه علماء به شمار می رود، دانشمندان عصر به حضورش می رفتند و از او تقاضای فیض بخشی می نمودند^۲.

افکار و عقاید وی نسبت به مسایل مختلف در محافل رسمی و غیره آن، در محضر دانشمندان به نام که خود را در فضل و کمال برتر از همه می دانستند، باعث ایجاد رعب و وحشتی می شد، به طوری که همه از مواجهه و مناظره با او بیم داشتند^۳.

فلسفه ابن سینا در اروپا رواج کامل پیدا نمود و چون کتب فلسفی وی مانند سایر کتاب هایش، غالباً به زبان عربی نوشته شده است در آن سامان به عنوان فیلسوف عرب مشهور شده است، از جمله کسانی که کتاب شفای او را ترجمه کرد «هورتن آلمانی» است که کتاب الهیات بو علی را با شرح آلمانی ترجمه نمود. نشر داد و نیز منطق او را اودلیه فرانسوی ترجمه نمود و به سال ۱۶۷۸ منتشر کرد، بسیاری دیگر از کتاب فلسفی و علمی شیخ را از اروپاییان به مرور زمان به لاتینی و سایر زبان های زنده اروپای امروزی ترجمه کردند و منتشر نمودند^۴.

در مغرب زمین نفوذ ابن سینا، بیشتر در طب بوده است که تا قرن هفدهم میلادی از قرن دوازدهم هجری منتهای تاثیر و رواج را داشته است و هنوز در مشرق زمین به همان حال باقیست و وی را «جالینوس اسلام» می دانند و رسیدن به این نتیجه که تا چه اندازه، نتایج مشهود است شخصی خود را در پزشکی وارد کرده است که خود

۱- ر.ک هزاره ابن سینا / ص ۴ درآمد

۲- نک ابن سینا / ص ۱۸

۳- ر.ک نابغه شرق یا خورشید بی غروب / ص ۷

۴- ر.ک حجه الحق ابوعلی سینا / ص ۶۱۰

موضوع و مطالعات مفصلی است، در بیانات و شروحی که بر الهیات ارسطو نوشته، به جز آنچه از افلاطونیان جدید گرفته، در ضمن تالیف با الهیات اسلامی است.^۱

از میان این ملل، نخستین ملتی که عملاً به تجلیل از مقام فیلسوف بزرگ مشرق زمین قیام کرد، ملت ترکیه است، که در تاریخ بیستم ژوئن سال ۱۹۳۷ میلادی به مناسبت یادبود نهمین سال وفات ابن سینا^۲، مراسمی در دانشگاه استامبول به عمل آورد. در این مراسم، نطقهایی از طرف دانشمندان معروف ترکیه و برخی از خاورشناسان در خصوص احوال، آثار فلسفه و طب ابن سینا در این سالگرد انتشار یافت، درج گردیده است.^۳

در ایتالیا بعد از ترکیه، که با پیش آمدن جشن هزارمین سال ولادت حکیم، مجامع و مقامات مختلف شرق و غرب به طرق مختلف در صدد تجلیل از آن حکیم عالی مقام برآمدند. و از آن جمله بود کمیسیون ملی یونسکو در ایتالیا که به افتخار هزارمین سال ولادت بو علی سینا در روز دوشنبه پنجم ژوئن ۱۹۵۰ (مطابق با ۱۵ خرداد ماه ۱۳۲۹) مقارن با پنجمین کنفرانس یونسکو محفلی در کاخ وکیو شهر فلورانس با حضور هیات نمایندگی ایتالیا و غالب نمایندگانی از ملل مختلف علی الخصوص نمایندگان ملل اسلامی تشکیل شد و ریاست آن از طرف «کنت یا سینی» رئیس هیات نمایندگی و رئیس کنفرانس پنجم یونسکو به آقای دکتر «طه حسین» رئیس نمایندگی و رئیس کنفرانس مصر و وزیر فرهنگ ارشاد آن کشور واگذار شد. به پیشنهاد آقای دکتر طه حسین - آقای علی اصغر حکمت رئیس هیات نمایندگی ایران - در کنفرانس مذکور در مقام ریاست جلسه قرار گرفت، در این محفل، نخست آقای دکتر طه حسین و سپس آقای علی اصغر حکمت هر یک شرحی در مقام و مرتبه ابن سینا در جهان ایراد کردند.

چند روز بعد یعنی پنجشنبه ۱۵ ژوئن ۱۹۵۰ (۲۵ خرداد ۱۳۲۹) مراسم یاد بود و احترام نسبت به ابوعلی سینا، از طرف پنجمین کنفرانس یونسکو، صورت گرفت.

۴- vecchio-
cont jacini-۵

۱- ر.ک پور سینا/ ص ۸
۲- سال وفات شیخ (۴۲۸ ه. ق) مصادف با سال ۱۰۳۷ م
۳- ر.ک جشن نام ابن سینا

سازمان علمی و تربیتی و فرهنگی ملل متحد در چهارمین کنفرانس خود - پاریس ۱۹۴۹ - تصمیم گرفت بود که در پنجمین اجتماع عمومی خود در شهر فلورانس چهار تن از بزرگان دنیا را که سالگرد تولد آنان با سال ۱۹۵۰ تصادف می کند تجلیل نماید و مقام عالی ایشان را در علم و ادب و هنر و خدماتی را که هر یک از آن بزرگان به عالم ، انجام داده اند بستاید این دانشمندان عبارتند از : ابن سینا ، کنفوسیوس ، فیلسوف بزرگ چینی ، باخ - موسیقیدان نام آور آلمانی ، بالزاک - نویسنده نامبردار فرانسوی و ...^۱

از جمله محافل که به یاد بود هزارمین سال ولادت ابوعلی سینا ، تشکیل شد مجالسی است که دانشگاه کمبریج ترتیب داد . دانشگاه مذکور هفته ای را برای سخنرانی های دانشمندان درباره ابن سینا ، انتخاب کرد . این دانشگاه ، مجموعه ای از تصاویر ، نسخ آثار ابن سینا در کتابخانه خود داراست و عده ای از انتشارات خود را که مربوط به ابن سینا است به کتابخانه ابن سینا در ایران ، ارسال داشت .^۲

در فرانسه در ماه مارس همان سال ، رادیوی فرانسه برای قسمت عربی خود ، هفته ای به نام «هفته ابن سینا » ترتیب داد و در آن سخنرانی هایی در باب مقام ابن سینا در جهان ایراد شد .

بعد از آنکه انجمن آثار ملی ایران به تهیه مقدمات جشن هزارمین سال ولادت ابن سینا مبادرت کرد برای آنکه با دانشمندان ممالک اسلامی در این راه همکاری و اشتراک مساعی کند ، به وسیله نمایندگان سیاسی و فرهنگی ایران در ممالک عربی با مراکز فرهنگی آنان به مذاکره پرداخت بر اساس این اقدام ، دول عربی نیز بر آن شدند که به اقامه مراسم هزارمین سال ولادت ابن سینا مبادرت جویند ، آنها کمیسیونی خاص به نام «الجنة العامه للنظر فی الاحتفال بالعيد الالفی للفيلسوف ابن سینا » تشکیل داد ، این کمیسیون در نظر گرفت که جشن مذکور به سال ۱۹۵۰ در یکی از پایتخت های ممالک عربی انجام گردد و برنامه مفصلی برای مراحل مختلف و تهیه مقدمات آن پیش بینی گردید .^۳

۲- رک هزاره ابن سینا

۱- رک جشن نامه ابن سینا / ص ۱۷۶

۳- رک جشن نامه ابن سینا / ص ۱۷۸

در ممالک عربی هر جا به نحوی چه موسسات دولتی و چه بنگاههای ملی در اقامه مراسم هزاره ابن سینا شرکت کردند مثلا وزارت فرهنگ مصر عهده دار طبع کتاب «الشفاء» در رسانه «حی بن یفطان» ابن سینا و «ابن طفیل» سه‌روردی گردید و دولت لبنان بر آن شد که در کاخ یونسکو^۱، دانشگاهی به نام دانشگاه ابن سینا در تجلیل از مقام آن نابغه شرق تاسیس کند، کانون ادبی بیت المقدس هم در آبانماه سال ۱۳۲۶ تصمیم گرفت مجلس یادبودی بمناسبت هزارمین سال ولادت آن فیلسوف عالیمقام و بزرگداشت احترام آن بر پا نماید، مجله قاهره نیز شماره ژوئن ۱۹۵۹ خود را تماما به ابن سینا اختصاص داد^۲.

در بغداد نیز خاطر نشان کردیم که در آنجا جشن هزاره ابن سینا، کمیسیونی به نام «مجله ابن سینا العراقیه» در وزارت فرهنگ این کشور تشکیل شد. در جلسات متعدد این کمیسیون علاوه بر نطق های افتتاحی، خطابه هایی در باب آثار، احوال، عقاید و مقام و اهمیت ابن سینا قرائت گردید که عدد آنها ۲۶ و غالب آنها به عربی بوده است.^۳

ناگفته نماند که در کشورهای مختلف دیگری من جمله کانادا، انستیتوی فرانسوی قاهره، لهستان اتحاد جماهیر شوروی، بمبئی و در سایر کشورهای مشرق اروپا نیز جشن ها و سخنرانی هایی به مناسبت تجلیل از مقام ابن سینا بر پا گردیده است.^۴

در ایران نیز مراسم هزاره ابن سینا در جلب همکاری سایر ممالک در تجلیل بوعلی بر پا شد و حتی تمبرهای یادبود ابن سینا که برای ساختمان آرامگاه بو علی شهر همدان پیش بینی شد من باب تبلیغ این فیلسوف و پزشک مشهور شرقی در کشورهای خارجه بود.

۱- این کاخ را لبنان به افتخار سومین کنفرانس یونسکو که در بیروت منعقد شده بود در آن شهر ساخت

۲- ر.ک هزاره ابن سینا / ص ۱۳

۳- ر.ک جشن نامه ابن سینا ص ۱۷۴

۴- نک هزاره ابن سینا، ص ۱۳

فهرست منابع :

- گوهرین ، سید صادق ، «حجه الحق ابو علی سینا» ، سازمان و انتشارات محمد علی علمی چ ۲ ، تهران ، اردیبهشت ۱۳۴۷
- نفیسی ، سعید ، «پورسینا» ، نشر دانش ، چ ۱ ، تهران ، ۱۳۳۱
- لارودی ، نورالله ، «نابغه شرق یا خورشید بی غروب» انتشارات موسسه اطلاعات تهران ، ۱۳۴۰
- دکتر صفا ، ذبیح الله ، «جشن نامه ابن سینا» مجله اول ، سلسله انتشارات انجمن آثار ملی ، تهران ، ۱۳۳۰
شمسی
- معتمدی ، اسفندیار ، «نامداران علم» نشر مهاجر ، ج اول ، تهران ۱۳۸۰
- شیخ الاسلامی ، محمد رضا و شریفی ، سعید «ابن سینا» موسسه کتاب همراه ، تهران ۱۳۷۳
- سربازی ، مظفر ، «ابو علی سینا» موسسه رشدییه ، نشر شرکت توسعه کتابخانه های ایران
- پارسی نژاد ، اسماعیل ، «ابن سینا ؛ بحث و تحقیق درباره ابو علی سینا» انتشارات بی تا تهران ، ۱۳۳۱
- مرعشی ، محمود ، «ابو علی سینا» انتشارات بی تا ، تهران ۱۳۶۹
- آز آرتورجان ، «انجمن هزاره فیلسوف دانشمند - ابن سینا مرز شرق از نظر فلاسفه غرب» مترجم محسن بیتا ، نشر تهران سال ۱۳۳۳